

مقایسه درصد و کیفیت اسانس توده های بومی گشنیز و رازیانه با ارقام خارجی این گونه هاسعید دوازده امامی^{۱*}، لیلی صفایی^۲، فاطمه سفیدکن^۳

۱- استادیار مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی اصفهان. ۲- عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی اصفهان. ۳- استاد پژوهش موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور.

*Email: s_12emami@yahoo.com**چکیده**

به منظور مقایسه درصد و کیفیت اسانس توده های بومی گشنیز و رازیانه با واریته های اروپایی آنها دو سری آزمایش در قالب طرح بلوک کامل تصادفی با ۴ تکرار در مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی اصفهان انجام شد. برخی صفات زراعی و درصد اسانس بذر و ترکیبات اسانس، مورد اندازه گیری، شناسایی و مقایسه قرار گرفت. بر اساس نتایج، توده ایرانی گشنیز دارای ارتفاع بیشتر (۳۳٪)، عملکرد بذر بیشتر (۹۱٪) و سرعت بالاتر رشد در مقایسه با گشنیز اروپایی بود اما گشنیز اروپایی دارای درصد اسانس بسیار بالاتری (۳۰٪) بود و عملکرد اسانس بذر آن در هر هکتار (۵۸٪) بالاتر از گشنیز ایرانی بود. گشنیز ایرانی ساقه بیشتر و گشنیز اروپایی برگ بیشتری داشت. هر دو ژنوتیپ گشنیز در یک کموتایپ قرار گرفتند و مهمترین ترکیب در اسانس آنها لینالول به میزان ۷۱٪ بود. در مقایسه ژنوتیپ های رازیانه بالاترین میزان اسانس و عملکرد بذر به ترتیب به میزان ۶/۲ درصد و ۴۷۸۰ کیلوگرم در هکتار در رقم آلمانی بود که به ترتیب ۳۳٪ و ۲۷۰٪ بیش از ژنوتیپ اصفهان بود. ترکیبات عمده اسانس در ژنوتیپ ایرانی رازیانه به ترتیب مقدار ترانس آنتول و فنکون و در ژنوتیپ آلمانی به ترتیب مقدار فنکون و ترانس آنتول بود.

کلمات کلیدی: صفات زراعی، گشنیز و رازیانه ایرانی و اروپایی، اسانس